

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSISAKYMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL LIETUVOS AUTORIŲ TEISIŲ GYNIMO ASOCIACIJOS AGENTŪROS VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2012 m. liepos 30 d. Nr. 1S-102
Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2012 m. liepos 30 d. tvarkomajame posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūros (toliau – LATGA-A) veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Konkurencijos įstatymas) 7 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(1) 2012 m. sausio 11 d. Konkurencijos taryba gavo SPLIUS, UAB (toliau – Splus) prašymą atlikti tyrimą dėl LATGA-A veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio¹ reikalavimams.

(2) Splus Konkurencijos tarybai nurodė, jog 2006 m. vasario 20 d. UAB „Telerena“ (toliau – Telerena) ir UAB „Lignita“ (toliau – Lignita) (2010 m. gruodžio 31 d. Lignita buvo prijungta prie Telerena, pastarosios pavadinimas pakeistas į Splus) sudarė Licencines sutartis su LATGA-A dėl teisės naudoti autorių kūrinius kabelinei retransliacijai (toliau – Licencinės sutartys).

(3) Pagal šias sutartis LATGA-A minėtiems ūkio subjektams suteikė neišimtinės teises kabeliniais kanalais bei MDTV tinklais retransliuoti Lietuvos Respublikos teritorijoje kūrinius, panaudotus kabelinės retransliacijos operatoriaus retransliuojamose televizijos ir radijo programose. Kabelinės retransliacijos operatoriai už suteiktas teises įsipareigojo mokėti LATGA-A autorinį atlyginimą, lygų 1,9 proc. nuo retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio pajamų.

(4) Iki 2007 m. pradžios abu kabelinės televizijos operatoriai autorinį atlyginimą LATGA-A mokėjo nuo visų abonentinio mokesčio pajamų.

(5) Kaip skunde nurodė Splus, 2007 m. sausio 1 d. Lignita ir Telerena savo klientams nustatė naują mokesį už elektroninių ryšių tinklo, kuriuo jiems teikiamos paslaugos, priežiūrą, modernizavimą ir plėtrą, t. y. už elektroninių ryšių tinklo teikimą², kurį pavadino „Linijos palaikymo mokesčiu“. Nustatę minėtą mokesį, šie kabelinės retransliacijos operatoriai sumažino klientų mokamą mokesį už televizijos programų retransliavimo paslaugas, nuo kurio iki tol buvo mokamas autorinis atlyginimas LATGA-A.

(6) 2007 m. sausio 10 d. raštais Lignita ir Telerena informavo LATGA-A apie naujo mokesčio įvedimą bei retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio, nuo kurio buvo skaičiuojamas autorinis atlyginimas LATGA-A, pasikeitimą.

(7) 2007 m. sausio 29 d. raštais LATGA-A šiuos kabelinės retransliacijos operatorius informavo, jog nesutinka su tokiu abonentinio mokesčio pajamų skaičiavimo keitimu iš retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio išskiriant naują mokesį „Linijos palaikymo

¹ Iki 2012 m. gegužės 1 d. galiojusioje Konkurencijos įstatymo redakcijoje (Žin., 1999, Nr. 30-856) draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi buvo įtvirtintas Konkurencijos įstatymo 9 straipsnyje.

² Vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Elektroninių ryšių įstatymas) 3 straipsnio 17 dalimi, elektroninių ryšių tinklo teikimas – tai elektroninių ryšių tinklo steigimas, valdymas, kontrolė ir (arba) galimybės juo naudotis suteikimas.

mokestis“, tuo neteisėtai ir nesąžiningai sumažinant retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio pajamas, nuo kurių pagal sudarytas Licencines sutartis turi būti skaičiuojamas autorinis atlyginimas. LATGA-A pažymėjo, jog Licencinių sutarčių sąlygos gali būti keičiamos ir (ar) papildomos tik bendru sutarties šalių susitarimu, o vienos šalies buhalterinės apskaitos modelio pakeitimas ar naujų verslo apskaitos standartų įdiegimas neturi ir negali turėti jokios įtakos sutarties turiniui. Vis dėlto, LATGA-A minėtuose raštuose taip pat nurodė, jog LATGA-A, Lignita ir Telerena pageidaujant, sutinka pradėti derybas dėl Licencinių sutarčių finansinių sąlygų pakeitimo, tačiau jokios derybos tarp šalių nevyko. 2011 m. lapkričio 28 d. LATGA-A pateikė ieškinį Šiaulių apygardos teismui, kuriuo reikalavo, kad jai iš Splus būtų priteistas autorinis atlyginimas už suteiktas autorių kūriniių retransliavimo teises, apskaičiuotas nuo pajamų, gautų iš „Linijos palaikymo mokesčio“. 2012 m. balandžio 18 d. Šiaulių apygardos teismo sprendimu³ negauto autorinio atlyginimo dalis, t. y. 139 073,78 Lt, LATGA-A iš Splus buvo priteista.

(8) Splus teigimu, LATGA-A, iš Splus reikalaujama autorinį atlyginimą mokėti ne tik nuo retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio pajamų, bet ir nuo pajamų, gautų už elektroninio ryšio tinklo teikimo paslaugas, piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi, kadangi kitam kabelinės televizijos operatoriui, t. y. TEO LT, AB (toliau – TEO), taiko skirtingas autorinio atlyginimo apskaičiavimo sąlygas.

(9) Kaip nurodė Splus, pats TEO yra patvirtinęs, jog autorinį atlyginimą LATGA-A moka tik nuo daugiakanalės abonentinės televizijos paslaugos „Interaktyvioji Gala“ abonentinio mokesčio pajamų, bet nemoka autorinio mokesčio nuo pajamų, surenkamų už prieigos liniją.

(10) Splus teigimu, TEO pajamos, gaunamos už prieigos liniją, yra tapačios Splus pajamoms, gaunamoms iš „Linijos palaikymo mokesčio“, nes jos gaunamos už tą pačią tinklą teikimo paslaugą, t. y. Elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 17 dalyje apibrėžtą elektroninių ryšių tinklo teikimą.

(11) Splus teigimu, LATGA-A, nereikalaujama, jog TEO autorinį atlyginimą LATGA-A mokėtų nuo pajamų, gaunamų už elektroninio ryšio tinklo teikimo paslaugą, bet reikalaujama, kad Splus autorinį atlyginimą LATGA-A mokėtų ir nuo tokių pajamų, piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi, tuo pažeisdama Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintą draudimą dominuojančiam ūkio subjektui panašaus pobūdžio sutartyse atskiriems ūkio subjektams taikyti nevienodas (diskriminacines) sąlygas.

(12) Iš esmės analogišką skundą 2012 m. vasario 24 d. Konkurencijos tarybai pateikė ir kitas kabelinės televizijos retransliatorius, t. y. UAB „Cgates“ (toliau – Cgates).

(13) Cgates, kuris yra UAB „Viginta“ (toliau – Viginta), UAB „Telesat“ (toliau – Telesat) ir UAB „Marijampolės kabelinė televizija“ (toliau – Marijampolės kabelinė televizija) teisių ir pareigų perėmėjas, skunde nurodė, jog Licencinėmis sutartimis, sudarytomis atitinkamai 1998 m. gruodžio 1 d. ir 2006 m. sausio 3 d., LATGA-A suteikė kabelinės retransliacijos operatoriams neišimtinę teisę retransliuoti Lietuvos Respublikoje LATGA-A atstovaujamų autorių kūrinius, o kabelinės retransliacijos operatoriai už suteiktas teises įsipareigojo mokėti LATGA-A autorinį atlyginimą, lygų 1,9 proc. nuo retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio pajamų.

(14) Kaip Konkurencijos tarybai pateiktame skunde nurodė Cgates, nepaisant Licencinėse sutartyse įtvirtinto autorinio atlyginimo apskaičiavimo nuo retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio pajamų, kabelinės retransliacijos operatoriai ilgą laiką autorinį atlyginimą LATGA-A mokėjo nuo visų abonentinio mokesčio pajamų, kadangi neturėjo techninių galimybių apskaičiuoti abonento sumokamo mokesčio atskirų sudedamųjų dalių (išskirti retransliavimo paslaugų, ryšio paslaugų, įrangos nuomos mokesčių).

(15) Nuo 2008 m. pradžios Viginta, o nuo 2009 m. – ir Telesat bei Marijampolės kabelinė televizija, įdiegė programinę įrangą (apskaitos programą), kuri suteikia galimybę išskirti abonento mokamo mokesčio sudedamąsias dalis už atskiras paslaugas, ir 2008 m. sausio 2 d., 2009 m.

³ 2012 m. balandžio 18 d. Šiaulių apygardos teismo sprendimas civilinėje byloje Nr. 2-502-210/2012.

birželio 30 d. bei 2009 m. spalio 20 d. raštais informavo LATGA-A apie autorinio atlyginimo skaičiavimo tvarkos pasikeitimą. Minėti kabelinės retransliacijos operatoriai informavo LATGA-A, jog autorinis atlyginimas LATGA-A toliau bus mokamas nuo pajamų, kurias šie operatoriai iš klientų gauna už programų retransliavimo paslaugas. Šios pajamos bus apskaičiuojamos taip: „bendrovės patirti kaštai, susiję su mokesčiais programų davėjams už kiekvieną retransliuojamą televizijos kanalą, plius 5 procentai nuo minėtų kaštų už privalomai retransliuojamas ir kitas nemokamas programas, plius bendrovės taikomas 10 proc. pelnas nuo minėtų programų kaštų sumos“⁴.

(16) 2008 – 2009 m. LATGA-A kabelinės retransliacijos operatorius informavo, jog nesutinka su abonentinio mokesčio pajamų keitimu, tokiu būdu sumažinant retransliavimo paslaugos abonentinio mokesčio pajamas, nuo kurių pagal Licencinių sutarčių sąlygas turi būti skaičiuojamas autorinis atlyginimas LATGA-A. Kaip LATGA-A paaiškino kabelinės retransliacijos operatoriams, pasirašytos Licencinės sutartys nenumatė, jog operatorius turi teisę vienašališkai pakeisti sutarties sąlygas. LATGA-A teigimu, minėti kabelinės televizijos operatoriai nereagavo į LATGA-A ne kartą žodžiu pareikštus raginimus tinkamai vykdyti pasirašytas Licencines sutartis. 2011 m. lapkričio 14 d. Vilniaus apygardos teisme LATGA-A pareiškė ieškinį Cgates dėl nesumokėto autorinio atlyginimo ir palūkanų priteisimo. 2012 m. birželio 8 d. Vilniaus apygardos teismo sprendimu⁵ ieškinys buvo tenkintas visiškai.

(17) Cgates teigimu, autorinis atlyginimas, kurį LATGA-A reikalauja Cgates mokėti už kūrinių naudojimą retransliacijai, neturi proto ryšio su teikiamos paslaugos ekonomine verte, yra neteisingas ir nesąžiningas. Tokią savo poziciją Cgates grindžia tuo, jog mėnesinis abonentinis mokestis susideda ne vien iš mokesčio už programų retransliavimą, t. y. už autorių kūrinių panaudojimą, bet ir iš mokesčių už kitas paslaugas, tokias kaip elektroninių ryšių tinklo aptarnavimas ir palaikymas, dekoderių ir (ar) kitos įrangos nuoma. Įvertinus tai, LATGA-A, reikalaujamas autorinis atlyginimas būtų mokamas nuo Cgates surenkamų įplaukų už paslaugas, kurios nėra autorių teisių objektas, už kurį Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme nustatyta pareiga mokėti autorinį atlyginimą. Cgates teigimu, tokie LATGA-A veiksmai atitinka Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio 1 punkte nurodytus draudžiamus veiksmus, t. y. tiesioginį ar netiesioginį nesąžiningų kainų primetimą.

(18) Be to, atsizvelgiant į tai, kad, kaip nurodo Cgates, TEO nemoka autorinio mokesčio nuo pajamų, surenkamų už prieigos liniją, kurios, Cgates teigimu, savo esme yra tapačios Cgates pajamoms už elektroninių ryšių tinklo aptarnavimą ir palaikymą, bei tai, kad kai kurie operatoriai, t. y. AS „Viasat“, autorinio atlyginimo LATGA-A apskritai nemoka, nors naudoja autorių kūrinius televizijos programų retransliacijai Lietuvoje, LATGA-A veiksmai vertintini ir kaip Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio 3 punkte įtvirtinto reikalavimo, t. y. draudimo dominuojančiam ūkio subjektui panašaus pobūdžio sutartyse taikyti nevienodas (diskriminacines) sąlygas atskiriems ūkio subjektams, tuo sudarant jiems skirtingas konkurencijos sąlygas, pažeidimas.

(19) TEO, Konkurencijos tarybos paprašytas paaiškinti, kas yra prieigos linijos paslauga, 2012 m. balandžio 12 d. Konkurencijos tarybai siųstame rašte nurodė, jog „prieigos linijos paslauga yra bazinė arba pirminė paslauga, reikalinga tam, kad viešojo fiksuoto telefono ryšio tinklo pagrindu teikiamos elektroninių ryšių paslaugos galėtų pasiekti galutinį vartotoją. Šios paslaugos pagrindu yra teikiamos kitos elektroninių ryšių paslaugos (pvz., telefono ryšys, duomenų perdavimas ir kt.) <...>. Prieigos linijos paslauga savo esme atitinka paslaugą, įtvirtintą Elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 17 dalyje“⁶.

⁴ Bylos tomas Nr. 1, psl. 79-81.

⁵ 2012 m. birželio 8 d. Vilniaus apygardos teismo sprendimas civilinėje byloje Nr. 2-1126-653/2012.

⁶ 2012 m. balandžio 12 d. TEO LT, AB raštas Nr. 01-1-03-86 „Dėl informacijos pateikimo“ (Bylos tomas Nr. 1, psl.177).

(20) Iš Konkurencijos tarybos surinktos informacijos taip pat matyti, jog 2011 m. balandžio 26-27 d. LATGA-A su Cgates ir Splus pasirašė naujas Licencines sutartis⁷, kuriose nustatyta kitokia autorinio atlyginimo apskaičiavimo tvarka, t. y. nuo 2011 m. balandžio 26 – 27 d. šie operatoriai LATGA-A moka fiksuotą mokesį už kiekvieną abonentą per mėnesį. Kaip Konkurencijos tarybai paaiškino LATGA-A, tokia tvarka apskaičiuotą autorinį atlyginimą nuo 2011 m. LATGA-A moka visi kabelinės televizijos operatoriai, kadangi su visais jais LATGA-A pasirašė naujas Licencines sutartis⁸. Taigi, nuo 2011 m. balandžio 26 - 27 d. LATGA-A nebeatlieka veiksmų, kuriuos Konkurencijos tarybai pateiktuose skunduose nurodė Cgates ir Splus.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

(21) Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis įtvirtina draudimą ūkio subjektams piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant visokius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti atitinkamoje rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus. Splus ir Cgates (toliau – Pareiškėjai) kreipėsi į Konkurencijos tarybą prašydami pradėti tyrimą dėl LATGA-A veiksmų, galimai pažeidžiančių Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio nuostatas.

(22) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio, įtvirtinančio pareiškimų dėl tyrimo atlikimo pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, 4 dalies 8 punkte yra nurodyta, jog Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jei pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų.

(23) Konkurencijos taryba 2012 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 1S-89 patvirtino savo veiklos prioritetą – atlikti tyrimus ar kitaip įsikišti į rinkos veikimą, jei toks įsikišimas galėtų reikšmingai prisidėti prie veiksmingos konkurencijos apsaugos ir taip užtikrinti kuo didesnę vartotojų gerovę. Tuo pačiu nutarimu patvirtintame „Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto įgyvendinimo principų apraše“ (toliau – Aprašas) buvo įtvirtinti principai, kuriais vadovaujantis Konkurencijos taryba priima sprendimus dėl tam tikro tyrimo tikslingumo ir apimties. Šie principai – tai tyrimo įtaka veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei, tyrimo strateginė reikšmė bei racionalus išteklių naudojimas. Kaip nurodyta Aprašo 5 punkte, nė vienas iš šių principų neturi iš anksto nustatytos lemiamos įtakos Konkurencijos tarybos sprendimui dėl konkretaus tyrimo atlikimo, tačiau Konkurencijos tarybai gali pakakti įvertinti tyrimą pagal vieną iš principų, kad galėtų priimti sprendimą dėl tyrimo tikslingumo.

(24) Vertinant Pareiškėjų Konkurencijos tarybai pateiktus prašymus pradėti tyrimą dėl LATGA-A veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams bei šių prašymų atitiktį Konkurencijos tarybos veiklos prioritetui – prisidėti prie veiksmingos konkurencijos apsaugos ir taip užtikrinti kuo didesnę vartotojų gerovę – pažymėtina tai, jog Pareiškėjų nurodytos aplinkybės šiuo metu jau nebeegzistuoja, kadangi 2011 m. balandžio 26 – 27 d. LATGA-A su Cgates ir Splus pasirašė naujas Licencines sutartis, kuriose nustatyta kitokia, visiems Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančioms kabelinės televizijos operatoriams vienoda autorinio atlyginimo apskaičiavimo tvarka. Įvertinus tai, jog nuo 2011 m. balandžio 26 - 27 d. LATGA-A nebeatlieka veiksmų, kuriuos Konkurencijos tarybai skundžia Cgates ir Splus, darytina išvada, jog Konkurencijos tarybos pradėtas tyrimas ir tyrimo rezultatai negalėtų reikšmingai pakeisti konkurencijos sąlygų rinkoje, nes nagrinėtinos aplinkybės šiuo metu jau yra pakeistos. Atsižvelgiant į išdėstytą, konstatuotina, kad Konkurencijos tarybos veiksmai atliekant tyrimą ir tyrimo rezultatai neturėtų reikšmingos įtakos veiksmingos konkurencijos skatinimui ir vartotojų gerovės užtikrinimui bei neatitiktų racionalaus Konkurencijos tarybos išteklių panaudojimo principų, t.y. tų principų, į kuriuos yra atsižvelgiama, sprendžiant klausimą, ar yra tikslinga pradėti tyrimą dėl galimo Konkurencijos įstatymo pažeidimo.

(25) Taip pat pažymėtina tai, jog tarp Pareiškėjų ir LATGA-A kilę ginčai, dėl galimai

⁷ Bylos tomas Nr. 2, psl. 38, 42, 50, 54.

⁸ Bylos tomas Nr. 1, psl. 129; Bylos tomas Nr. 2, psl. 33.

Pareiškėjų patirtos žalos LATGA-A apskaičiavus per didelį autorinį atlyginimą, yra individualaus pobūdžio, nepažeidžiantys kitų atitinkamoje rinkoje veikiančių ūkio subjektų ar vartotojų interesų. Įvertinus tai bei atsižvelgus į Konkurencijos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje numatytą ūkio subjektų, pažeidusių Konkurencijos įstatymą, pareigą atlyginti dėl pažeidimo kitų asmenų patirtą žalą, pažymėtina, jog Pareiškėjai, manantys, jog jų teisėti interesai buvo pažeisti, savo teises efektyviai galėtų ginti teismuose, pareikšdami ieškinius dėl galimai padarytos žalos atlyginimo. Šios aplinkybės taip pat rodo, kad Konkurencijos tarybos įsikišimas atliekant tyrimą neatitiktų racionalaus Konkurencijos tarybos išteklių panaudojimo principų.

(26) Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Pareiškėjų Konkurencijos tarybai pateiktuose skunduose nurodytos aplinkybės neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto, dėl ko yra pagrindas atsisakyti pradėti tyrimą dėl LATGA-A veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

(27) Pažymėtina, kad, kaip nurodyta Aprašo 6 punkte, Konkurencijos tarybos sprendimas atsisakyti pradėti tyrimą dėl to, kad jis neatitinka veiklos prioriteto, nereiškia, kad ūkio subjekto veiksmai negali pažeisti Konkurencijos įstatymo reikalavimų.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 8 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūros veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas